Rimaszombat, 1908. deczember 25. 52. szám. Huszonkilenczedik évfolyam.

Szerkesztőség:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám. Ide intézendő a lap szellemi részét érdeklő minden közlemény és levelezés.

Bélyegtelen levelet nem fogadunk el.

Kéziratot nem adunk vissza.

Az előfizetés díja:

Egész évre . . 8 korona.
Fél évre . . . 4 korona.
Negyedévre . . 2 korona.
Egyes szám ára 20 fillér.

GÖMÖR-KISHONT

VÁRMEGYEI KÖZLÖNY.

A Gömörvármegyei községi- és körjegyző-egylet hivatalos lapja.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER: VASÁRNAP.

Felelős szerkesztő: KOMÁROMY ISTVÁN.

Kiadóhivatal:

Rimaszombatban, Erzsébet-tér 9. szám alatt a könyvnyomdában. — Ide intézendők a kiadóhivatalt illető előrefizetés, hirdetmény, nyilttér és egyéb felszólalás.

Ismeretlen kéztől és névtelenül érkező közleményeket nem adunk ki.

A hirdetés díja:

Egy háromhasábos petitsor térfogata 15 fillér. Többszöri hirdetésnél árkedvezmény. Nyilttér sora 50 fill.

Előfizetést elfogad a „Gömör-Kishont" kiadóhivatala, nemkülönben minden hazai postahivatal, az előfizetés legczélszerűbben postautalványon eszközölhető. Hirdetést csak a kiadóhivatal vesz fel.

Karácsony ünnepén.

Olyan szelid, olyan nyájasan hivogató hangulat száll a romlatlan szivekbe, ha arra az ujszülött kisdedre gondolnak, a ki a betlehemi istállóból kiindulva; szeretetével, szellemének vallásos fenségével magához vonzotta az egész világon a romlatlan sziveket és uralkodik immár két ezred év óta, mint a világtörténelem középpontja.

Egyszerü, de örökszép elbeszélésben irták meg az evangélisták Jézus születésének körülményeit, de különösen bájos és kedves az a kép, a melyet Lukács gondos kézirása őrzött meg az utókor számára, a ki mint gondos iró „kezdettől fogva végére járt mindennek". Innen tudjuk meg az Üdvözitő születésének előzményeit, innen szemlélheti a hivő lélek a szegény pásztoroktól körülvett és angyali énektől körülzengett jászolnak dicsőségét, a melyen az Istenfia emberi alakba öltözött és ember fiává lőn, vagy mint szent János apostol magát saját kora filozofiai nyelvén kifejezi: „és az Ige testté lőn". Az Isten „Igéje" görögül „Logosz" a világot teremtő és rendező beszédet, vagy mivel a beszédben értelem fejeződik ki: értelmet jelent. Ez a „Logosz" ez az „Ige" — ez az értelem most emberi alakban jelent meg a földön. De hát mi szükség volt erre? Kérdi a kételkedő, a mindent kritizáló szkeptikus. Azt lehetne rá felelni, hogy ez a hit dolga, hogy ezt kérdezze az Istentől magától, a ki mindent meg akar érteni még az isteni dologban is, pedig köztünk legyen mondva, azt sem érti és talán nem is fogja megérteni földi életében soha, hogy miként rejtőzik például az utolsó kis növényi vagy állati sejt protoplasma fonalaiban az élet? Én legalább nem ismerek olyan tudóst, a ki avval dicsekednék, hogy ő ezt az elemi dolgot érti. De hát a szkeptikusnak mindent kell tudnia, ő neki nem tetszik a Szentháromság, minek a Fiu Isten? az neki olyan gyerekesnek látszik! Nem gondolja meg, hogy a legnagyobb tudomány abban rejlik, a mi olyan naivnak, olyan gyerekesnek látszik és hogy komoly tudományunk nagy része — a gyakorlati értékűt kivéve — nem egyéb, mint szellemi tornászat műszavakkal, s ezek a műszavak, ezek a terminus technikusok magyarul annyit jelentenek, hogy palástoljuk el velük az avatatlanok előtt, a mit lényegében nem tudunk és sokszor magunkat csaljuk a műszavak csillogó forgatásával. Hát kérem, ha ilyen halavány mécses világit nekünk az emberi dolgokban, vagy a legegyszerűbb természeti jenlenségekben: minek henczegünk akkor avval, hogy az isteni dolgokban olyan fennen követeljük: a több világosságot.

Itt, ha őszinték akarunk lenni, csak arról lehet szó, hogy igazán az Istentől valók-e azok az isteni dolgok vagy nem?

De mielőtt erre válaszolnánk, teleljünk az előbbi kérdésre: mi szükség volt arra, hogy az Istenfia emberré legyen? Mert erre tudunk elég megnyugtató feleletet adni, csak tessék nyugodtan meghallgatni. Erre nem valami görög hitregebeli játék volt az ok, hanem valami sokkal fenségesebb! Az volt az oka, mert hogy az Isten nagyon szerette az embereket. Az ő nagy szeretetében nem tudta elnézni, hogy a szegény ember évezredeken át hogy töri, marja magát és nem tud a kellő erkölcsi magaslatra emelkedni, sőt mindig mélyebben sülyed a szelleme és erkölcse attól a tisztaságtól, a melynek fényében az Isten teremtő kezéből kikerült. Hogy tehát a szegény magára hagyott, veszendő emberen segitsen, eljött az Istenfia az idők teljességében, a mikor a jobbak sóhajtva sóvárogtak a megváltás után, ekkor emberré lett, mert egyrészről mint Isten nem akarta szabad akaratunkat kényszeritőleg elnyomni, másrészről mert bölcsen tudta, hogy embernek ember az ideálja: megmutatta hát emberi alakban ezt az ideált, a mely felé törekedhetünk, ha lelkileg föl akarunk emelkedni, ha isteni életet akarunk élni a földön. — No, engedelmet kérek, ez nem hasonlit sem a görög hitregéhez, sem másféle nemzetéhez; ez nem gyerekes, hanem nagyon is komoly dolog: az embernek a legfőbb érdeke: a szellemi, a lelki tökéletesség elérése, az erkölcsi haladás!

De hát az Istentől valók-e ezek a dolgok vagy nem? Sajnos, nem vagyunk ma abban a helyzetben, hogy ezen a téren közvetlen tapasztalásaink legyenek, mint a kortársaknak voltak. De maradt reánk: közel két ezredévnek féltékenyen őrzött hagyománya és egy jókora kötet irás a kortársaktól. Nem állitjuk, hogy minden egyes betü vagy minden egyes szó azonos a kétezredév előtt kimondott vagy leirt szóval, de jót merünk állani arról, hogy egészében, lényegében igaz az, a mit a kétezredéves hagyomány és irások hirdetnek, hogy a kiről beszélnek, az az Istennek kedves Fia volt és vizsgálódva láthatjuk, hogy ilyent még nem tanitott ember a földön, hogy az itteni életnek arra a fokára, a melyet Jézus betöltött, nem jutott ember, olyan befolyást a világra, mint ő, soha nem gyakorolt ember, azt az erkölcsi tisztaságot, a mit ő tanitott, más nem közelitette meg. Ha ez mind nem elég, akkor nincs a világon bizonyos dolog semmi! De az ember élni akar s az élet muló dolog.

„Ah, az idő fut, nézd meg mi a lét?
S vedd számba jól lélekzetvételét!" irja a perzsa költő.

A ki élni akar, az nem ér rá arra, hogy életelveit évtizedeken át kételkedve, szkeptikusan föltüggessze, kopogtassa, kritizálja, mérlegelgesse, mert az idő hiába mulik el és vissza nem hozható többé.

A ki isteni életet akar élni, annak ott a legfölségesebb minta: Jézus Krisztus! Igaz, hogy ez a jel, a melynek sokan ellentmondanak, sokan pedig szeretettel hozzásimulnak. Azért mindenkinek választania kell, kihez álljon: Jézushoz és az ő hiveihez-e, vagy a racionalistákhoz? a kik Strauss Dáviddal még az Istent sem fogadják el vagy Renan Ernővel elvetik Jézus életéből mind-

TÁRCZA.

Van-e Isten! . . .

Irta: MIHÁLYFALVI.

I.

— Én csak azt mondom, hogy a lelkiismeretet erőszakolni nem lehet; aki hiszi Istent, hát higyje: de én nem tudok benne hinni, nem láttam sem közelről, sem távolról soha; ha mégis van, nem én vagyok a hibás, hogy nem ismertem meg eddig. Mutassa meg magát, hogy van: akkor elhiszem.

Ezeket mondotta a legény ép oly daczosan, mint komoly meggyőződéssel, mig az előtte álló öreg asszony indulattól reszkető hangon felelt rá:

— Ha nem hiszed az Istent, százszor mondtam, ne járj a házunkhoz; ne fertőztesd itt a levegőt ily istentelen szavakkal és ne bolonditsd a leányom fejét, aki istentagadó felesége soha sem lesz: erre esküszöm az élő igazságos Istenre!

Ezekre az elkeseredett szavakra az ablak előtt himzéssel foglalkozó leány hangosan fölzokogott s kötényébe rejté könytől ázott arczát. A legény pedig még daczosabban vetette föl fejét:

— De hát asszonynéném, értsük meg jól egymást! Nem én vagyok az oka, ha istentelen szavakat mondok, ha istentagadó vagyok! Keresem mindenütt: föld felett, föld alatt, s nem találom sehol. Hát ha igazán *van*, akkor miért rejtőzik el épen én előlem? . . . Fűben, fában, állatban és emberben meg éppen hiába keresem. A fű és fa természeti törvénynél fogva hajt ki, virágzik, hoz gyümölcsöt és hullatja el leveleit; az állat természettől nyert és föntartott ösztönből táplálkozik és szaporodik. Hát hol van itt az Isten szerepe, mi ebben az ő munkája? . . . Az emberben, ebben a gőgös, álnok, irigy és egymás ellen rugaszkodó, egymástól még a létföntartás eszközeit is elvonni törekvő, legalsóbb rendüvé sülyedt lényben pedig éppen hiába keresem azt, az Isten, akit maga és a többi istenhivő imádásra méltó fogalomnak képzel; az emberben Isten helyett csak aljas indulatokkal eltelt démont, sátánt és ördögöt találok. Leszállok azonban a föld mélyébe; mesterségemnél fogva beléfurakodom a föld gyomrába, keresem a föld éltető nedvét, a vizet és csákánynyal török neki utat. Nos, a csákány csak szerszám a kezemben, melyet a természeti törvények erejét fölhasználva emeltyűként használok a kövek fejtésénél, s a dinamit az én kezemben azt miveli, amit én akarok ugyancsak a természeti törvények ismereténél fogva. Hát ebben hol az Isten? . . Nem tehetek róla, hogy eszem van, hogy gondolkozom; de egy kis észbeli tehetséggel és gondolkozással más is csak arra az eredményre juthat, amire én jutottam: nincsen Isten!

Az öreg asszony erélyesen mutatott az ajtó felé; a legény szó nélkül elindult s csak az ajtótól nézett vissza a lopva fölpillantó leányra. Pillanyatni habozásából azonban az asszony ujabb mozdulata hirtelen fölrázta; kinyitotta az ajtót s miközben a szokásos üdvözlést elmorzsolta fogai között: „jó szencsét!" — határozott léptekkel indult kifelé. A leány fölugrott a két ablakközötti székről, egy pár lépést tett a legény után, de anyja visszaintette:

— El fogod feledni, leányom, lemondasz róla, mint a hogy ő el tudott feledkezni Istenről, mint a hogy ő el tud lenni Isten nélkül — ha igazán tud.

E szavak után a legény után bezárult az ajtó; lehet — örökre.

II.

Tálos Gergely jómódu földmivesek egyetlen fia alsófoku bányásziskolát végzett, de a bányászattal fölhagyva, szülei halála után visszatért szülőfalujába, ahol mint tanult bányász, kutató mesterséget folytatott; ügyessége révén a vármegye tulsó felére is elvitték a kútásáshoz és hire folyton fokozódott az általa készitett kutak szaporodásával. A faluban és a környéken nem is hivták már a vezetéknevén, csak Kútató Gergelynek nevezte mindenki. A katonaságnál és a bányaaltiszti szolgálatban kipallérozódott az eleven eszü fiu annyira, hogy még tanult ember is elcsudálkozott tapasztaltságán és a köznépen messze fölülemelkedő ismeretén. Különösen kedvencz foglalkozása volt a népszerü természettudományi könyvek olvasása és a társadalmi kérdések fölötti elmélkedés. A nélkül, hogy a szervezett mozgalmakban részt vett volna, nagy agitatórius szellem éledezett benne, aminek nemcsak a falu legényei között, hanem intelligensebb társaságokban is hasznát tudta volna venni. De józansága, a szülőfaluhoz való ragaszkodása, meg a természetével járó elvonulási hajlandóság megkimélték azoktól az alkalmaktól, amelyek a fogékony lelkeket a társadalmi mozgalmak forgatagaiba szokták ragadni.

Kútató Gergely tehát — bár ismeretei és anyagi helyzete más életmódot biztosithattak volna neki — megmaradt egyszerü falusi kútásónak, aki alig tud egy idő óta másról ábrándozni, mint egy kis meleg fészekről, amelybe kiszemelt párját mielőbb szeretné beröpiteni. Kiszemelt párja pedig az özvegy tanitóné leánya, a gondos erkölcsi nevelésben részesült s jó falusi szinben tündöklő Molnár Zsuzsika, aki éppen nem idegenkedett a jómódú és jó modoru legénytől. Csak egy rettenetes akadály volt közöttük; amint a fenti párbeszédből láttuk, Kútató Gergely istentagadó volt s erkölcsi kötelességének tartotta, hogy a természettudományokból meritett meggyőződését ne titkolja el jövendőbelije és annak édes anyja előtt. A vallásos anya pedig nem birta a lelkére venni, hogy egyetlen gyermekének jövőjét, egész életét egy istentagadó — bár egyébként kifogástalan — emberhez kösse.

Mig a fenti jelenet után az anya leánya vigasztalására sietett, Kútató Gergely hosszú léptekkel távozott az özvegy tanitónő virágos kertjén keresztül a faluba; egyenesen a háza felé tartott. Erős elhatározás érlelődött meg benne. Hisz az a leány egy szót sem szólt a vőlegénye mentségére, egy tiltakozó hangja sem volt anyja kiutasitásával szemben; nem is méltó ő hozzá ez a leány, aki némán türte el nemcsak szerelmese bántalmaztatását, hanem távozását is. És talán nem is bánná az a leány, ha csakugyan sohasem térne hozzá vissza; de hátha ő maga sem bánná ezt meg!? . . . Olyan

azt, a mi a földi természetet fölülmulja és formálnak belőle a maguk elvei szerint egy képzelgő fantasztát; a milyennek sohasem fogjuk őt egykorúak irásaiból és a hagyományból ismerni, csak ha valaki a rationalizmus elvei szerint alakitja át a történelmet.

Izlés és okosság dolga a választás! A hivők jól tudják, kinek hisznek és tudják, hogy az a kisded, a kinek születésnapja ma van, legközelebb áll és vezet az Istenhez minden emberek közül, tudják jól, hogy őt követni lelki öröm, béke és legjobb úton járás a tökéletesedés felé s nem feledik el azt sem, a mit a világ ura nagy Napoleon szent Ilona szigetén mondott barátjának: „Jézus Krisztus nem volt puszta ember, hanem Istenfia!“ —*hz*—

Vármegyei közgyülés.

Gömörmegye törvényhatósága f. hó 21—22-ikén tartotta rendes téli közgyülését *Fáy* Gyula főispán elnöklete alatt.

A közgyülés szokásos megnyitása után *Bornemisza* László alispán emelkedett szólásra s a mostanában elhunyt *Liszkay* János rimabrézói ág. ev. alesperesről, a vármegyei törvényhatóság hazafias jellemü s buzgó tagjáról, meleghangu kegyeletes szavakkal emlékezett meg.

Majd a bizottságok kiegészitése és megalakitása került szőnyegre. A közigazgatási bizottság tagjaivá a sorrend szerint kilépett: *Hámos* László, *Marton* János, *Ragályi* Gyula, *Máriássy* Andor és *Mihalik* Dezső tagokat egyhangulag ujra választották. Fontosabb tárgyai voltak a közgyülésnek:

A gyámpénztári számadások felülvizsgálására és a gyámoltak és gondnokoltak pénzének gyümölcsöztetésére vonatkozó szabályrendelet módositására kiküldött bizottság jelentése élénk érdeklődés mellett tárgyaltatott. Egy millió és 200000 korona készpénz elhelyezéséről van ugyanis szó, melyet többnyire megyei pénzintézetekben kivánnak elhelyezni ugy, hogy a rimaszombati takarékpénztárnál 550000 kor., a gömörmegyei nép- és iparbanknál, s a gömörmegyei takarékpénztár és hitelbank nál 220—220 ezer korona, a közgazdasági bankban 110000 kor., a dobsinai takarékpénztárban 220000 kor., a rozsnyói takarékpénztárban 220000 kor., a tornaljai takarékpénztárban 220000 kor., a putnoki takarékpénztárban 220000 kor., a hitelbankban 110000 kor., az állami felügyelet alatt álló országos központi hitelszövetkezetben 110000 kor. helyeztessék el.

Hevessy Bertalan addig, mig az állami értékpapirok nincsenek értékesitve, a törvény rendelkezése értelmében nem tartja előnyösnek a pénznek kihelyezését a vidékre s a kamatlábat fixirozni kivánja.

Szentiványi Árpád szerint helytelen intézkedés, hogy az árvák javára biztositott értékpapirokat pénzzé kell tenni. Ezen intézkedés megváltoztatása érdekében felirat intézését javasolja.

Hámos László sem kivánja a papirok eladását, de különben is az áll. vál. javaslata szerint egyelőre várni kell az eladással. Hozzájárul a Szentiványi Árpád javaslatához.

Bornemisza László alispán felvilágositó szavai után elhatározták, hogy a szabályrendeletet még egyszer revizió alá veszik s a bizottságba *Bornemisza* László elnöklete alatt *Hevessy* Bertalan, *Medveczky* Sándor, *Pösch* Gyula, *Szentiványi* Árpád biz. tagokat, árvaszéki elnököt és a tiszti főügyészt küldik ki. A pénzeknek a javasolt arány szerint való elhelyezését névszerinti szavazás utján 39 szavazattal elhatározták.

A rend. tan. városok azon határozatát, melylyel a tisztviselőknek a pénzintézeti igazgatósági és felügyelőbizottsági állással való összeférhetőségét kimondották, a vármegye az áll. vál. javaslata alapján megsemmisitette, s utasitja a városok képviselőtestületét, hogy a megyei tisztviselőkre már kimondott elv szemelőtt tartásával 60 napon belül uj határozatot hozzon. Irányadásul megjegyeztetik, hogy árvaszéki elnök, ügyész és előadó olyan pénzintézetnél, hol árvapénzek vannak elhelyezve, sem igazgatósági, sem felügyelőbizottsági tag nem lehet; más tisztviselő pedig csak annyiban vállalhat ily állást, a mennyiben hivatalos müködése nem korlátoztatik.

A vármegyei tisztviselőkre nézve is kérdés tétetvén ez ügyben, az érvényben levő határozat folytán az alispán felhivta a tisztviselőket, hogy a mennyiben valamely pénzintézetnél ily állást töltenének be, jelentsék be nála.

Érdekes tárgya volt a gyülésnek *Koburg* Ferdinánd bolgár király levele, melyben köszönetet mond a királylyá kikiáltása alkalmából küldött üdvözletért Gömörvármegyének.

A főispánhoz intézett levél igy szól:

„*Palais d' Euxinograde*
Várna, 1908. november hó.

Főispán ur! Gömörkishontvármegye feliratát október 28-áról, melyben engem a megye közönsége a Tirnovói történelmi esemény alkalmából oly szivesen üdvözöl és az Ön szeretetreméltó meleg szerencsekivánatait kifejező levelét megkaptam.

Igen kellemesen hatottak reám az Ön őszinte érzelmeket tartalmazó sorai.

Én teljes szivemből mondok Önnek e nyájas megemlékezésért meleg köszönetet.

Sziveskedjék köszönetemet és lelkes üdvözletemet megyéje közönségének közvetiteni.

Miután kérve Istent, engedné teljesülni mindazon jó kivánságait, melyeket nekem, Dynasztiámnak és trónomnak óhajt, maradok mindig jóakarója

Ferdinand.“

Hevessy László tornaljai járásbeli főszolgabirót a közgyülés a kihágási ügyekben való biráskodás jogával ruházza fel.

A közgyülés általános hangulatáról szólva, azon most — kivételkép — meglehetős érdektelenség uralkodott. Ugy annyira, hogy a főispán figyelmeztette is a bizottsági tagokat, hogy a szavazást igénylő ügyeknél bbeli jogaikkal élni ne mulasszák el.

Karácsonyfa ünnepélyek.

Társadalmunk jótékony hölgyei minden évben sikerült karácsonyfa ünnepélyeket tartanak, hol nemcsak a vallásos és áhitatos hitnek áldoznak; de a szegények, az árvák és gyámoltalanok részére ajándékokat osztogatnak is. Ez ünnepélyek mostan is ugy, mint a multban magasztos keretben sikerültek. — Ezek lefolyásáról tudósitóink a következőkben számolnak be:

A gömörmegyei Fehérkereszt-egyesület folyó hó 21-én délután 5 órakor tartotta karácsonyfa ünnepélyét a *nyomorék gyermekek otthona* helyiségében. Az ünnepélyen megjelentek száma közel járt a százhoz. A közönség soraiban láttuk a társelnök: *Hámos* László nyug. főispán nejét *Badányi* Ida urasszonyt, ki férjét helyettesitette, *Bornemisza* Lászlóné alispánné társelnök urasszonyt, kik bő ajándékokkal igyekeztek a nyomorék gyermekeket elhalmozni, továbbá az egylet fáradhatlan és buzgó két alelnökét, u. m.: *Kern* Adolfné és dr. *Baksay* Dezsőné urasszonyokat, kik *Illés* Ilona urleány tanitónővel, a rendezés és a karácsonyfa diszitésének nehéz és sikerült munkáját végezték. — A jótékony nőegyesületet özv. dr. *Marikovszky* Istvánné, az izraelita nőegyesületet pedig dr. *Krausz* Gyuláné urasszonyok képviselték több választmányi taggal.

Az uj helyiség egyik nagytermét ügyesen rendezték be e czélra. A terem egyik végében volt felállitva a nagy és pazarul feldiszitett karácsonyfa. A karácsonyfa alatt egy asztalkánál ült az ünnepség ez idei szónoka: *Bódy* Dénes ref. lelkész. Majd a karácsonyfa egyik oldalán szép és ügyes diszités volt látható, melynek keretében görög tüz mellett két leányka és két fiu ügyes, megható pásztorjátékot mutatott be. A nagyközönség pedig szemben volt elhelyezkedve, mig a 41 gyermekből álló gyermekcsapat oldalt foglalt helyet. Az ünnepség *Illés* Ilona vezetése alatt áhitatos alkalmi szent énekkel vette kezdetét, mely meghatóan hangzott el a nyomorék gyermekek ajkáról. Majd pedig kezdetét vette a pásztorjáték, melyet oly ügyesen és értelmesen adtak elő a szerencsétlen gyermekek, hogy egy szinésztársulatnak is dicséretére vállott volna.

Ennek befejeztével emelkedett fel *Bódy* Dénes ref. lelkész, ki szép és lélekemelő ima bevezetése után megható, értékes szavakkal vázolta az ünnep jelentőségét. A magas szinvonalon álló, de azért mindenki által könynyen megérthető szép beszéd, a jelenvoltakra mély hatást gyakorolt és egy szem sem maradt köny nélkül.

Azután az elnökség kiosztotta az ajándékokat, melyből minden gyermeknek kijutott. Valóban ritka pillanat volt látni, hogy mily örömet keltettek a gyermekeknél az ajándékok és annyira lekötött bennünket e jelenet, hogy alig voltunk képesek e szomoru, de most a fényben és örömben úszó helyiséget elhagyni.

Nagy elismeréssel kell megemlékeznünk azokról, kik e szép ünnepélyt rendezték és abban részesek voltak s mindenkor sietnek e szerencsétlen gyermekeket az életnek megmenteni.

*

A jótékony nőegyesület karácsonyfa ünnepélye december hó 21-én:

„Szálljatok le, szálljatok,
Betlehemi angyalok!
Özvegy, árva, annyi vár ma
Búhegesztő balzsamot:
— Szálljatok hát, szálljtok le
E napon az ég ide
Úgy se lehet messzire! . . .“

Hát csakugyan nem volt . . . Nagyon közel volt. A szivekben, a szemekben talán egészen is ott tükrözött? Ott ragyogott, fénylett. Dalban, szóban, imádságban, miként azon az első varázslatos betlehemi éjszakán, ott zengett, ott szóllott. Miként a sphaerák zenéje. Miként az angyalok kara . . !

Fülembe csendül most is az a dal. Mintha égből, mint álomban . . . A csillagos, csillag-fényes éjszakában. Arczomba csap csodás lehellet. Szivembe szökken csodás melegség: emberszeretet.

Mennyei fényt látok ragyogó szép fáról. Száz meg száz szempárból. Mennyei szót hallok az Úr szolgájától. Felkent nagy papjától. Buzgó imádságot egy árva ajkáról . . .

. . . Közeleg a karácsonyest. A szeretet ünnepe. Amely jobbá teszi a sziveket, szebbé varázsolja a világot. Az isteni gyermek földre szállásának varázsa elbüvöl mindenkit. Oszlik a harag, a gyülölet, a visszavonás. Miként a napfény előtt az éji sötétség. Évezredes korlátok dőlnek le mintegy varázsütésre. Nincsen úr, nincs szolga. Nincs szegény, nincs gazdag. Rang, vagyon és felekezeti külömbség nélkül egy érzésben dobbannak össze a szivek: az önzetlen, az igaz szeretetben.

Ezt hirdeti a karácsonyi ünnep. Ezt jelenti ez a mai est. Melyen egy nemesszivü nagyasszony, Rimaszombat és vidéke jótékony nőegyesületének kiváló elnöke és hatalmas táborkara az isteni gyermek nevében, a szeretet jegyében összegyüjté e város szinét-javát és összegyüjté a város szegényeit, árváit és elaggottait, hogy ezeket megajándékozván, felruházván, amazok is együtt örüljenek az örvendezőkkel.

Áldás mindazokra, a kik e ragyogó szeretetfát küldték, felgyujtották, feldiszitették! A kik 50 elhagyatott gyermeket, 30 árvát és mintegy 20 elaggottat felruháztak, megvendégeltek. Önzetlenül. Emberszeretetből! Az isteni kisded nevében.

Olyan ez az est, ez a szeretet-ünnep, mint az az első varázslatos betlehemi éjjel. Szinte hallik az égi szózat az angyalok karából: „Dicsőség a magasságos mennyekben Istennek! És e földön békesség és az emberekhez jóakarat! . . .“

Ilyenképen szólott az árvák karácsonyfája alatt az Ur hivatott, felkent szolgája: *Széman* Endre prépost-plebános. Nagyhatásu szép beszéde szeretetet hirdetett, köszönetet mondott.

---

nagy a világ, oly sok leány van benne; hát csak ő ne tudna magához, fölfogásához és meggyőződéséhez jobban illő és méltó leányt találni?

Ilyen tépelődések között elhatározta Kútású Gergely, hogy hosszabb időre elhagyja faluját, s ha akad hozzá illő, neki megfelelő leány, azt el is veszi feleségül. A benne, mint a világ rendjével elégedetlen minden emberben fölébredt dacz siettette tervének keresztülvitelét s már a másnapi virradat utban találta a vármegye székvárosa felé, a hol vállalt, de még meg nem kezdett munkája várt reá.

III.

Kilencz ölre hatoltak a kútásók a vármegyeház udvarán s még nem találtak vizre; sőt ebben a már meglehetős nagy mélységben egy vizszintesen elterülő palaréteg zárta el a további ásás utját, melyet föltétlenül át kellett törni, ha az alatta rejtőző forrásérhez akartak jutni. Ez az akadály váratlan volt; Kútású Gergely maga is meghökkent egy pillanatra, mert a különben laza talajhoz történt előkészületekből teljesen kihagyta a sziklarepesztés eshetőségét, a mi nemcsak technikai bonyodalmat vont a munka folytatása elé, hanem vállalkozói nyereségét is abban a mértékben tette koczkára, a melyben meghosszabbodott a vállalt munka teljesitésének ideje. Gergely azonban nem sokáig habozott; fölment az alispánhoz és engedélyt kért rá, hogy az utját álló palaréteget dinamittal furhassa keresztül. Miután megnyugtatta az alispánt, hogy a robbanás sem az épületekben, sem a munkásokban kárt nem fog tenni, azzal a föltétellel egyezett bele az alispán a robbantásba, hogy azt maga a mester, Kútású Gergely hajtja végre. Az alispán érdeklődő kérdéseire részletesen elmagyarázta Gergely a robbantás munkáját; elmondta, hogy a sziklába lyukat furnak, abban elhelyezi majd a dinamittöltényt, melyhez hat méteres gyujtózsinór fog erősittetni; a gyujtózsinór másik végét ő veszi a kezébe, azzal belép a kötél végén függő vödörbe s jelt ád a munkásoknak, hogy lassan huzhatják fölfelé; mikor hat méternyire emelkedett, a csavaros gyujtókészülékkel meggyujtja a zsineg végét s ledobja, a munkások pedig ujabb jeladásra gyorsan fölhuzzák a fölszinre. A gyujtózsinór egy perez alatt egy métert ég, tehát a meggyujtástól számitva hat percze van arra, hogy a fölszinre jusson s a munkásokkal együtt biztos helyre vonuljon a kút szájától; ámbár ily szük mélységen át ritka eset, hogy kődarabok repüljenek föl a szabadba, melyek a környezetet veszélyeztetnék.

Minden ugy ment, ahogy Kútású Gergely elmondta; a dinamittöltény elhelyezése után a vödörbe lépett a fiatal mester s a csiga lassan huzta fölfelé a terhet. Mikor azonban a zsinórt Gergely meggyujtotta és ledobta, váratlan eset történt: a csiga hengerére csavarodó kötél hurokra ment, a csigát hajtó egyik munkás igazitani akart rajta s a kötél a munkás egyik kezét odaszoritotta; ez fájdalmában fölorditott s másik kezével eleresztette a csiga hajtóját; a másik munkás pedig ugyanekkor visszafelé forditott egyet a csigán, mely a teher alatt hirtelen visszaszaladt. Kútású Gergely a vödörben megingott az erős rándulásra, de belékapaszkodott az erős kötélbe, melylyel együtt csaknem teljes esési sebességgel visszaesett a hat méternyi mélység fenekére. Mindez egy szempillantás alatt történt; a két munkás is csak akkor eszmélt föl, mikor a visszacsavarodó csiga megállt és tompa zuhanás jelezte a mélységből, hogy a mester visszaesett a kút fenekére. Hat méteres esés magában sem kis dolog; de ott lent még ennél is nagyobb veszedelem volt; a meggyujtott kanócz minden pillanatban elsüthette a dinamittöltényt. A fölszinen levők borzadva állapitották meg, hogy biztos halála ez az eset Kútású Gergelynek; ha ki nem törte a nyakát esés közben, a dinamit bizonyosan ezerfelé fogja tépni. De mentésére nem mehetett senki, mert a ki a kutba le mer ereszkedni, az is biztos halálfia! Tehetetlen kétségbeeséssel számlálták a munkások a kút szélén a perczeket, hogy mikor következik be a rettenetes katasztrófa; összekulcsolt kezekkel csak az égre néztek, meg a sötétlő kútnyilásra, melyből minden pillanatban várhatták a robbanás dörejét. A robbanás azonban késett; már hat percz elmult, hét is, és még most sem következett be a katasztrófa. Az imént visszahuzódott óvatosabb munkások is közelebb jöttek a kúthoz, de lenézni a mélységbe senki sem mert; különben sem látott volna a sötétben semmit. Elmult azonban egy negyedóra, félóra is; mégsem történt meg a robbanás. Egyesek már arról beszéltek, hogy leszállnak a kutba; de az óvatosabbak példákkal intették őket, hogy számos esetben tizszeres, húszszoros idő mulva, olyankor robbant el a dinamit, a mikor senki sem számitott már rá s a közelébe merészkedett munkásokat megölte.

IV.

Ez alatt a kút mélyében eltört vállpereczczel, eszméletlenül feküdt a lebukott legény. Egy teljes órája is elmult már a szerencsétlen esetnek; a fent tanakodók moraja lehallatszott a mélységbe, de Kútású Gergely nem hallott abból semmit, nem tudott ő sem magáról, sem a külvilágról, csak feküdt mozdulatlanul. A hideg sziklatalaj által lehütött levegő azonban végre eszméletre téritette; felemelte lassan a fejét s gondolkozni próbált. Lassan tudatára jutott annak, a mi történt vele; hanem azt hitte, hogy esése csak abban a pillanatban történt s a robbanásnak azonnal be kell következnie. Tisztában volt helyzetével: neki el kell pusztulnia, nincs menekülése, nincsen olyan csoda, mely őt megszabadithatná a biztos haláltól, ha csak . . . és itt megvillant az eszében amit oly sokszor fennen hangoztatott: „*mutassa meg magát, ha van!*“ A halálraszánt elitélt nyugalmával mondotta tehát, vagy legalább mondani vélte: *Igen, mutasd meg most, hogy vagy-e hát!!* És behunyta a szemét s olvasni kezdte a másodperczeket, a perczeket, mig végre rájött, hogy a robbanásnak már meg kellett volna történnie. De hogy miért nem történt hát meg? ennek okát akarta tudni mindjárt; gyutacsos benzinlámpáját megtalálta az övére akasztva s miután meggyőződött róla, hogy annak esésközben semmi baja nem történt, gyors csavaritással meggyujtotta és körülnézett. Ott látta beállitva a gyujtó zsinór egyik végét a sziklába fürt lyukba, beszórva körül homokkal, amint ő saját kezével elrendezte; a másik vége a zsinórnak alig fél méternyire nyulott s — nem égett. Tovább vizsgálódva látta, hogy egy külön gyujtó zsinór hever a talajon — teljesen kiégve. Még mindig nem tudta mi

Köszönetet a fa küldőjének: (*Knöpfler* K. kokovai nagybirtokos), a feldiszitő jótékony angyaloknak (*Samarjay* Jánosné és a nőegylet), az összes adakozó emberbarátoknak.

Szeretetet, hálát hirdetett a mintegy 100 fényi örvendező szegénynek, árvának, a kiknek nevében *Longin* Antónia mondott szép verses imát.

Bevezette a gyönyörü ünnepet egy alkalmi szép ének, mely: *Szűcs* György ref. kántor szakszerü buzgóságát dicsérte kedves összhangjával, kellemes valódiságával.

A befejező művészi ének pedig, melyet az utolérhetetlen *Matolcsy* Pál elemi leányiskolai igazgató dirigált és énekeltetett a *Kathona* Géza polgári leányiskolai igazgató felügyelete mellett az erkélyen elhelyezett polgári leányiskola angyal-karával, az a befejező ének valóban olyan szép volt, hogy az egybegyült óriási közönséget természetszerüleg a betlehemi éjjel misztikus illuziójába varázsolta.

S amint felzendült karban, szólóban a hivó szózat:

„Szálljatok le, szálljatok,
Betlehemi angyalok . . .“

a hivők lelke előtt megnyilatkozának az Egek; és hirtelenséggel megjelenék mennyei seregeknek sokasága, kik az Istent dicsérik és ezt mondják vala:

„Dicsőség a magasságos mennyekben az Istennek! és e földön békesség, és az emberekhez jóakarat!“

És leszálltak a betlehemi angyalok. És meg-megzörgettek minden picziny ablakot. S házikókba, palotákba vittek igaz örömet, boldog édes ünnepeket. — *ő.*

*

A tamásfalvi áll. kisdedóvóban: A városunkkal tőszomszédos Tamásfalva község kicsinyei ez évben legelőször gyönyörködtek igaz örömmel a ragyogó karácsonyfában. Helyes pedagógiai tapintat és a hivatás iránti önzetlen szeretet állitotta és diszitette fel azt a szép karácsonyfát, mely körül ott szorongott a falu apraja-nagyja. Már t. i. a kik betértek az ódon, rozoga és szük paraszt házikóba, a hol ideiglenesen meghuzódott az állami kezelésbe jutott uj kisdedóvóintézet. A mestergerendától a földig érő, gazdagon felékesitett fa körül megjelent: *Pogány* István kir. tanfelügyelő, *Farkas* Zoltán tamásfalvi földbirtokos, mint gondnoksági elnök szépséges és jóságos feleségével; *Tóth* Béláné nőegyleti vál. tag; id. *Wallentinyi* Sámuel nyug. ev. lelkész, *Garai* Arnold körjegyző, az előljáróság és a szülők közül a hányan befértek. Mind nagy lelki örömmel nézték az alkalmi karácsonyi dallal bevonuló vidám sereget, annak kedves bámulását és örömmel hallgatták az ifju óvónéni ügyesen vezetett beszélgetését a szeretet ünnepéről, jelentőségéről. S a kisdedek helyes, pompás feleleteit, majd több kedves dalát és versikéit. Minden kis fiu kapott csákót, dobot, puskát; minden kis lány szép kis babát. Azután czukorkát, süteményt! Közérzést tolmácsolt: *Andrik* János a község érdemes birája, midőn talpraesett rögtönzéssel a falu és a szülők nevében meleg köszönetet mondott *Győry* Erzsébet óvónőnek, aki rövid 6 hét alatt az elhanyagolt, a multban már csaknem elaltatott óvóintézet iránt a szülők érdeklődését, vonzódását oly mértékben felkeltette, hogy bizvást reméljük, hogy az uj épület alapozását tavasz nyiltával nyomban megkezdik. Intő és buzditó például szolgáljon a tamástalvi uj óvónő sikerült karácsonyfa-ünnepélykép minden falusi és városi óvónéninek a követésre. A nép kulturális és hazafias érdeklődésének ébresztgetésére, helyes fejlesztésére.

*

A szegények karácsonya. *A helybeli kath. olvasóegylet* minden évben, a szeretet ünnepe előtt a szegényeknek, — tehetsége szerint — pénzt szokott kiosztani. Ez évben is folyó hó 23-án 120 koronát osztott ki vallás külömbség nélkül az özvegyeknek, árváknak, hogy megédesitsék ezeknek is a karácsony napját. Ez alkalomból *Benesik* Sándor hittanár, a kath. olvasóegylet jeles titkára, szivből jövő, meginditó szép beszédet intézett a jelenvoltakhoz. Az elnökség ez uton mond hálás köszönetet mindazoknak, kik a legkisebb összeggel is hozzájárultak a szegények segélyezéséhez.

Hirek és vegyesek.

Lapunk mai száma a karácsonyi ünnepek miatt nem vasárnap, hanem pénteken f. hó 25-én jelenik meg. A karácsonyi ünnepek alkalmából lapunk elfizetőinek és munkatársainak örömteljes boldog ünnepeket kivánunk!

A „Gömör-Kishont“ szerkesztősége és kiadóhivatala.

Személyi hirek. Dr. *Bernát* István, kerületünk országgyülési képviselője tegnap városunkba érkezett rokonai meglátogatása czéljából.

Tagválasztás. F. hó 19-én megvolt a Petőfi-társaság tagválasztó gyülése, melyen öt uj tagot választottak. Az irodalom e jelesei között *Lőrinczy* György, városunk szülötte és főgimnáziumunk volt jeles növendéke is helyt foglal, ki lapunknak is sokáig volt felelős szerkesztője s legutóbb a „Rétek lelke“ czimü kitünő novella kötettel vonta magára a figyelmet.

Uj jogtudor. *Molnár* József helybeli ügyvéd törekvő és tehetséges fia: ifj. *Molnár* József, a budapesti egyetemen szép sikerrel tette le a jogtudományi szigorlatot. Jogtudorrá e hó 23-án avatták fel.

Esküvő. *Terray* Gyula járási kincstári erdész, Terray István nyug. R.-M.-S.-T. vasmü r. t. pénztárnok fia f. hó 15-én tartotta esküvőjét *Merényi* Gy. sóvári kincstári erdőtanácsos kedves leányával: *Laurával.*

Halálozás. A helybeli Baksay-családdal közel rokonságban levő sárospataki köztiszteletben álló *Buza*-családot megrenditő gyászeset sujtotta le, amennyiben *Szilágyi* Benőné szül. *Buza* Margit f. hó 21-ikén boldog házasságának első évében 26 éves korában elhunyt. A gyászeset széles körökben kelt őszinte részvétet.

Közgyülés. A gömörmegyei keresk. r. t. *Széman* Endre elnöklete alatt f. hó 23-án tartotta első évi rendes közgyülését, melyen a mérleget, nyereség és veszteségszámlát jóváhagyták, s az osztalékot részvényenként 300 koronában állapitották meg. A felügyelőbizottság tagjaivá ujra megválasztattak: *Sztojkovits* Emil, *Kubinyi* Bertalan, *Mersits* Ignácz és *Sipos* Béla. Még az alapszabályokat módositották s ezzel a közgyülés véget ért.

Tanügyi kinevezések. A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Gyulay* Sándor nagyröczei felső kereskedelmi iskolai igazgatót jelenlegi minőségében a VII-ik fizetési osztályba, *Szilágyi* Adolf nagyröczei kereskedelmi iskolai tanárt pedig a VIII-ik fizetési osztályba léptette elő; *Sztankovits* Károly és *Szombathelyi* László dobsinai polgári iskolai tanitók a IX. fizetési osztályba léptek elő. A miniszter *Dénes* Lajos nagyröczei polgári iskolai segédtanitót a X. fizetési osztályba sorozással rendes tanitóvá nevezte ki. *Krizsó* Tamás helybeli fogházőr kiválóan képzett leányát, ki a karánsebesi polgári iskolánál segédtanitónő volt, ugyancsak a X. fizetési osztályba sorozás mellett a miniszter rendes tanitónővé nevezte ki.

Tisztviselők lakbéremelése. Mint ismeretes dolog, az állami és vármegyei tisztviselők lakbére a folyó évi október hó 1-től visszamenőleg már ez évre is felemeltetett. Az erről szóló miniszteri utalványozó rendelet karácsonyi ajándékba a hivatalos közlönyben már meg is jelent. Az utalványok is remélhetőleg még uj év előtt megérkeznek az illetékes kir. adóhivatalokhoz. Egyidejüleg közöljük, hogy a járásbeli főszolgabirák utiátalánya is ismét emelve lett 400 koronával, igy ma a járási főszolgabirónak utiátalánya 1400 korona. A közönség most már el is várja a járásbeli főszolgabiráktól, hogy minél gyakrabban jelenjenek meg a járásokban.

Uj lakbérosztályok. A hivatalos lap keddi száma közli a lakbérbeosztási rendeletet, mely szerint az 1908. IV. lakbérévnegyedétől kezdődő hatálylyal tiz évre besoroztattak a városok és községek. A rendelet szerint Rimaszombat az V. lakbérosztályba, Rozsnyó, Tornalja, Nagyőcze, Jolsva pedig a VI-ik lakbérosztályba soroztattak. A vármegye többi helyei a VII-ik osztályba vétettek fel.

Szeretet vendégség. A helybeli ref. egyházban mozgalom indult meg arra, hogy meghonositsák az ős keresztyén népek szeretet-vendégségét. A mozgalom élén *Czinke* István és *Samarjay* János főgondnok állanak, kik az első kisérletet kedden délután 5 órakor tették meg, meghiván az egyház tagjait a főgimnázium tanácstermébe. A két prot. egyház hivei oly nagy számmal jelentek meg, hogy a másküléönben elég tágas helyiség szüknek bizonyult a hivek befogadására. Az egybegyültek előtt egy karácsonyi ének elhangzása után *Czinke* István rövid imát mondott, majd bibliai magyarázatot tartott Krisztus születésének történetileg bebizonyitható körülményeiről. *Terhes* Ilonka Váradi Antalnak a „Legboldogabb“ czimü gyönyörü vallásos költeményét szavalta el feltünést keltő művészettel. Végül *Szűcs* György és *Veres* Samu főgimn. igazg. énekeltek erdélyi templomi énekeket. Az *Agape*, az igazi szeretet-vendégséggel végződött, melylyel Samarjay Jánosné kedveskedett az egybegyült hiveknek. A szép sikerü kezdet alapos reményt nyujt arra, hogy az ős keresztyének e szép és lélekemelő vallásos ünnepélye a mai kor társadalmában is felelevenedik.

A kaszinó választmánya f. hó 23-án *Kubinyi* Aladár elnöklésével ülést tartott, melyen a számvizsgáló bizottság tagjaiként az elnökségen kivül megválasztattak: *Lukács* Géza, dr. *Kovács* László, *Baksay* József, *Madarász* Pál, *Czinke* István, *Kolbay* Sándor, *Kubinyi* Andor és dr. *Wallentinyi* Dezső. A lapok megrendelését elhatározták. Uj tagokként beléptek: *Bódy* Dénes, *Moldcai* Bertalan, *Györky* István, id. *Wallentinyi* Sámuel. *Győry* Lajos és *Kossuth* János.

Korcsolyázó-egyleti közgyülés. A helybeli korcsolya-egylet választmánya *Kálniczky* Géza törv. biró, elnöklete mellett a minap tartott ülésén elhatározta, hogy a tisztikar 3 éves mandátuma lejárván, a tisztujitó közgyülést 1909. január 3-án vasárnap fogja megtartani a rszombati Kaszinóban d. e. 11 órakor. Egyben elhatározták, hogy a polgári leányiskola 8 és a főgimnázium 16 szorgalmas tanulójának szabadjegyet ad a tanári karok ajánlata alapján. A közgyülés elé több nevezetes inditvány készül, felhivjuk tehát az egyesület rendes tagjait, hogy azon minél számosabban megjelenjenek.

A ker. munkásbiztositó pénztár igazgatósága f. hó 23-án *Rábely* Miklós elnöklete alatt ülést tartott, melyen az országos pénztár által jóváhagyott uj hivatalok betöltésére nézve a pályázat kiirását határozták el. A pályázati kérvények 1909. január hó 15-ikéig adandók be id. *Rábely* Miklós igazgatósági elnöknél.

Vadászatok. A rimamurány-salgótarjáni vasmű részvénytársulat klenóczi erdőségeiben f. hó 19 és 20-án voltak a vadászatok. A hajtásokban több szarvas és őz is fordult meg, de mivel a vadászat kizárólag csak disznókra tartatott, ezenkivül más vadra lövés nem történt. Disznó esett 10 darab. — A rimaszombati vadásztársaság pedig f. hó 22-én tartott eredményes hajtóvadászatot a szabadkai pagonyban. Mire évek óta nem emlékezünk: teritékre került 4 darab disznó, ezek között két igen nagy példány, továbbá 40 darab nyúl, egy szép özbak, egy róka és 4 darab fáczán.

Betörés. Folyó hó 20-án virradóra több rendbeli vakmerő betörést és lopást követtek el ismeretlen tettesek városunk területén. A jó madarak, kik a jelekből itélve többen lehettek és nagyon járatosak a különféle zárak felnyitásában: vagy egyidejüleg, vagy pedig csekély időközökben törtek be a vasuti állomás pénztár helyiségébe, ezenkivül pedig az Andrássy-utczában *Maár* Béla órás üzletébe. A vasuti pénztár helyiségből elemelték a kis wertheim-szekrényt, melyben szerencsére azonban csak 141 korona készpénz volt; de ha 2 nappal előbb sikerült volna ezt elkövetni, akkor, mint értesülünk, szép zsákmányra tehettek volna szert. A szekrényt taligára tették és ezen vitték a temetőig, a mit a nyomok után sikerült a csendőrségnek és a rendőrségnek megállapitani, de ez ideig a szekrényt bár megtaláltak, de a tettesek még oda vannak. *Maár* órás üzletéből javitásban levő 40 darab különféle órát vittek el, a mi azonban, mint halljuk nem nagy értéket képez. Érdekes, hogy először *Szalay* műasztalos nagy műhelyébe törtek be s onnan szerezték meg a betöréshez szükséges eszközöket. A rendőrség mellett a multkor irott soraink nagyon korainak bizonyultak és ennélfogva azt nagyobb éberségre és vigyázatra hivjuk fel.

Diákok hangversenye. Mult szombaton — f. hó 19-én a főgimnázium tornatermében tánczczal egybekötött jótékonyczélú hangversenyt rendeztek a diákok szépszámu és diszes közönség jelenlétében. Az ifjusági énekkar *Pásztory* Gyula tanár vezénylete mellett sok szép dalt adott elő élénk tetszés mellett. *Büchler* Árpád VIII. gymn. tan. Várady Antal „Judás“ czimü költeményét szavalta nagy hatással. Az ifjusági zenekar is két izben szerepelt; ügyesen, jól játszanak, kár, hogy a czimbalom hiányzott a zenekarból. *Kossuth* S. VIII. o. tan. „A megfagyott gyermek“ melodrámát, *Jelinek* A. zongora és *Koós* E. harmonium kisérete mellett adta elő. *Majthényi* Ádám VIII. o. tan. élénk derültség között mondott el két ügyes monológot. Az est fénypontja volt *Laffersz* Sándor kitünő hegedüjátéka. A „Traviatát“ játszotta *Pásztory* Gyula tanár diskrét kisérete mellett pompásan, nagy zenei tudással és jártassággal. Lelkes tapsvihar jutalmazta a jeles muzsikusokat szép játékukért. A hangverseny már fél 10 órakor véget ért s utána hajnalig tartó táncz volt.

Szilveszter-estély. Ugy halljuk, hogy a kaszinó által rendezendő „Szilveszter“-estélyre erősen készül társadalmunk apraja-nagyja. A jelekből itélve, tehát a régi hagyományos és kedélyes „Szilveszter“-estélyek fognak felujulni.

A „Polgári Olvasókör“-ben az idén szintén megtartják a szokásos Szilveszter-esti mulatságot.

Szinielőadás Tiszolczon. A tiszolczi ifjuság a leánynövendékekkel együtt tánczmulatsággal egybekötött jótékonyczélu szinielőadást rendez a magyar kaszinó termében f. hó 31-én. Beléptidij tetszés szerint. Kezdete este fél 8 órakor.

Tombolaestély Nyustyán. A nyustyai jótékonyczélu működvelő társaság f. hó 31-én a „Központi Vendéglő“ nagytermében zártkörü nagy tombolaestélyt rendez. A tánczmulatságot megelőzi a működvelő társaság által felruházott szegény gyermekek részére ruhakiosztás, mely alkalommal az ünnepi beszédet *Kolbenheyer* József ág. ev. lelkész mondja.

---

történt s tudvágya nagyobb volt szabadulása fölötti öröménél: kutatott tovább. Végre megtalálta a rejtély kulcsát: mikor a kötél vele visszaszaladt, ő a vödörrel együtt, melyben állott, ráesett az égő kanóczra; a vödör alján alkalmazott vasabroncs a kemény sziklán fekvő gyujtó zsinórt — mintegy fél méternyire a tölténytől — elvágta, mintha ollóval metszették volna el: a gyujtó zsinór végig égett, de az igy keletkezett megszakitás következtében a töltényig nem juthatott el annak tüze.

Kútásó Gergely némán bólintott a fejével, mikor mindazt megértette s fölkiáltott a kútból, hogy — él. Azzal beállott ujból a vödörbe és jelt adott, hogy huzzák föl. A földszintre érve röviden megmagyarázta a bámuló tömegnek, hogy mi történt és mint történt; nem volt abban semmi csuda, csupa természetes dolog volt az mind, szinte nem is történhetett volna másképp. Hanem eltört válpereczét meg kellett gyógyittatnia; a kútásás félbenszakadt.

V.

Nyolcz hétig feküdt Kútásó Gergely betegen, mig válla meggyógyult. A fájdalmas gyógykezelés alatt keveset beszélt, néma türelemmel viselte sorsát; de annál többet gondolkodott. Folyton azokat az esélyeket számitgatta magában, hogy egy 35 czentiméter átmérőjü vödör hányféleképen eshetik le egy kút fenekének megfelelő tiz négyzetméternyi területre, mig egy ott fekvő 8 czentiméteres gyujtó zsinórt derékszögben eltalál. Iszonyú számok jöttek ki a fölcsigázott képzelődés által is hajtott beteg számitónak; oly csekély volt a keresett eshetőség valószinüsége, hogy azt még csak *véletlenségnek* is nehéz volt minősitenie. De ha segitségül hivta is a véletlent, nem tudta meghatároznia, hogy mi az? Hiszen ha van véletlenség, akkor soha sincsen positivum; akkor pedig mit ér az egész természettudomány, a természet örök törvénye, ha a ki nem számitható véletlen azt bármikor, előre nem is sejtve, megakadályozhatlanul megmásithatja, megczáfolhatja, semmivé teheti. És mi, vagy ki irányithatja a véletlent? Ember nem, a természeti törvény nem, tehát valaki, a ki mindezeknek fölötte áll . . .

Kútásó Gergely még töprengett; a bizonyost, a kézzeltoghatót kereső természete még nem volt egészen legyőzve; de önmagában már ugy kezdte hinni, hogy a mit keresett: megtalálta. A nyolcz heti betegség alatt pedig elég ideje volt rá, hogy ez a hit benne — a keresett positivum nélkül is — megerősödjék, kifejlődjék és helyet kérjen szivében, mely eddig a bizonyosság utáni vágy mellett folyton üres volt.

Nyolcz hét mulva Kútásó Gergely fölépült s hazament szülőfalujába. Megérkezése után első dolga volt, hogy az özv. tanitóné házát fölkeresse. Zsuzsika a virágos kertben ült és kézi munkával foglalatoskodott, a mit lázasan dobott félre, mikor Gergelyt jönni látta és elébe futott a keritésig. Gergely is meglátta kedvesét és ugy érezte, sohasem dobogott még ilyen erősen a szive egy viszontlátáskor sem.

— Adjon Isten jó szerencsét! Köszöntött a legény a keritésen át.

Zsuzsika azt hitte, mennyországban van, mikor azt meghallotta; nem is a köszöntés maga, csak egy szó, egyetlen szó volt az, a mi őt meglepte, fölvillanyozta, a mit Gergely addig soha ki nem ejtett, mert az annak megfelelő fogalom szerinte nincs, nem volt és nem lesz soha. Nem is akart hinni a füleinek, s mikor viszonozta a legény köszönését, ő hagyta ki azt a nevet belőle, melyet Gergely nem szokott kiejteni:

— Jó napot Gergely!

A legény a kis kapura került, amit észrevéve a leány, aggodalmasan sugta:

— Ne jőjj be, kérlek, itthon van az anyám.

— Nem baj Zsuzsikám — szólt méla mosolylyal a legény — bátran elébe állhatok már: *megtaláltam, a kit kerestem.*

Eközben már be is lépett a kis kapun, s kigyult arczczal hajolt a leány füléhez, sugva: „hiszem már, hogy — van“.

Zsuzsika a boldogságtól félaléltan borult Gergely vállára s igy találta őket az öreg tanitónő, a ki meghatva fogadta Gergely „istenes“ köszönését.

Zsuzsika igy aztán a Gergelyé lett. Hanem Gergely soha sem ásott több kutat; a vármegyeház udvarán megkezdettet is más kutásó fejezte be.

Falusi glosszák czimen egy értékes politikai röpirat jelent meg ismét a „hanvai remete" *Hanvay* Zoltán tollából. A nagy politikus és tudományosan képzett férfiu e röpiratot több szász példányban kinyomatva és jóbarátainak és ismerőseinek már széjjel is küldötte. Bizonyára nagy örömmel fogják azt azok olvasni, kik sokat foglalkoznak a politákával és haza a sorsával.

Juhturógyártás Murányhoszszuréten. *Sturmann* Pál murányhosszuréti juhturógyáros, ki kitünő turógyártásáért már a bukaresti, putnoki, pécsi, temesvári s e napokban a pozsonyi nemzetközi kiállitáson lett kitüntetve, üzletét nagyobbitani óhajtja s e czélból 10000 korona befektetéssel társat keres. — Csudálatos, hogy e tisztán vármegyei terméket, városunk egyik kereskedésében sem lehet kapni.

Virágbeszerzési forrás. *Pásztory* — városunkban is előnyösen ismert — budapesti virágkereskedőnek jelen számunkban közzé tett hirdetését melegen ajánljuk a nagyközönség figyelmébe. Többen és régibb idő óta rendelnek a czégtől városunkból, s mindenesetben csak gyors kiszolgálattal és jutányos árakkal érdemelte ki a vevők megelégedését.

Baleset a gépnél. Zabzó pusztán f. hó 21-ikén sulyos baleset történt. *Suhaj* János gazdasági cseléd ugyanis szecskavágással foglalkozván oly szerencsétlenül járt, hogy jobb kezét a gép kereke odakapta és összezúzta. A sulyosan sérültet beszállitották a kórházba.

A Petőfi-sorsjáték ajándéka. Már a jövő héten megjelenik a Petőfi-Társaság kiadásában az a diszmű (Petőfi összes költeményei), a melyet a Társaság ajándékul ad azoknak, a kik 40 drb. sorsjegyet vesznek, vagy ismerőseik közt elhelyeznek. A diszes vászonkötésü munka bolti ára 20 korona.

Tűz. Folyó hó 23-án a déli órákban tüzoltó-kürt riadója zavarta meg lakosságunk békés nyugalmát. Tüz ütött ki a Rima-parton, hol egy elhagyatott ócska félszer fabódé gyúlott ki, de nagyobb veszedelem nem történt.

Nyilttér.*)

Elegáns női és gyermekkalapok, sportsapkák, gyászkalapok, menyasszony-koszorúk, fátylak, divatos női- és gyermekfelöltők, kezdett és kész kézimunkák, kézimunkakellékek, kézimunka disztárgyak, nagy választékban raktáron vannak és jutányosan beszerezhetők.

FISCHER BERTA női divattermében Rimaszombat, Deák Ferencz-utcza 24.

*) E rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

KÁDFÜRDŐ KEDVEZMÉNYES ÁRON

Közönség figyelmébe!

1—3

A városkerti „DIANA-FÜRDŐ"-ben a fürdési árak a következők:

1 kád személyenként — 40 fillér
1 kád fütés és ruhákkal 80 fillér

Egyben ajánlom a városkerti vendéglőt, a hol jó ételek és italok minden időben kaphatók. × × tisztelettel a **fürdőbérlő.**

KÁDFÜRDŐ KEDVEZMÉNYES ÁRON

Pályázati hirdetmény.

A rimaszombati kerületi munkásbiztositó-pénztár igazgatósága folyó évi deczember hó 23-án 4702/908. szám alatt hozott határozata folytán egy **ügyvezető titkári-**, az esetleg megüresedő **ellenőr-számfejtői-** és egy **nyilvántartói** állásra pályázatot hirdet.

1. Az ügyvezető-titkári állás, évi fizetés 2200 korona és 400 korona lakbér, megkivántatik nagykoruság, középiskolai vagy felsőfoku kereskedelmi iskolai érettségi bizonyitvány, vagy ezekhez hasonló más képesitési bizonyitvány, vagy a hivatalban levőktől — kik előnyben részesülnek — az eddig betöltött állásról bizonyitvány.

2. Pályázat utján esetleg megüresedő ellenőr-számfejtői állás, évi fizetés 1600 korona, lakbér 320 korona, megkivántatik a nagykoruság, a középiskola jó sikerrel való elvégzése, a kettős könyvvitelbeni jártasság, mi bizonyitványnyal igazolandó, vagy hivatalban levőktől az eddig betöltött állásról bizonyitvány.

3. Nyilvántartói állás, évi fizetés 1200 korona, lakbér 240 korona, megkivántatik nagykoruság, alsófoku középiskola jó sikerrel való elvégzése, mi bizonyitványnyal igazolandó, vagy hivatalban levőktől az eddig betöltött állásról bizonyitvány.

Az állások a végleges átszervezésig ideiglenesen lesznek betöltve. A véglegesités az Országos Munkásbetegsegélyző és Balesetbiztositó pénztár jóváhagyásával történik. A javadalmazás a pénztárak átszervezésekor fog véglegesen megállapittatni.

Működési körüket az 1907. évi XIX. t.-cz. és az ezzel kapcsolatos rendeletek szabják meg.

A kellőleg felszerelt és sajátkezüleg irott kérvények, melyhez a szükséges okmányok csatolandók, s eddigi alkalmaztatásuk is igazolandó, **1909. évi jannár hó 15-éig** nyujtandók be a pénztár alulirott igazgató-elnökéhez.

Később érkező pályázatok figyelembe nem vétetnek.

A megválasztott tisztviselők állásukat 1909. évi február hó 1-én tartoznak elfoglalni.

Rimaszombat, 1908. deczember hó 23-án.

Szűts László, ellenőr-jegyző. **Id. Rábely Miklós,** igazgató-elnök.

FÜRDŐMEGNYITÁS!

Alulirott tisztelettel hozza a nagyérdemü közönség tudomására, hogy a legnagyobb kényelemmel berendezett

GŐZ- és KÁDFÜRDŐJÉT

megnyitotta.

Fürdési idő férfiaknak: Kedden d. e. és pénteken délutánt kivéve mindennap 6—6 óráig.

Nőknek: Kedden d. e. 6—1 óráig Pénteken d. u. 2—6 óráig.

Jegyek a fürdőpénztárnál válthatók.

Varga Lajos, fürdőtulajdonos.

Pásztory

ÉLŐVIRÁG-NAGYKERESKEDŐ.

Telefon 57—33.

Csokor- és koszorukötésért az országban a legtöbb első dijjal kitüntetve. — BUDAPEST, Rákóczi-ut 3. (Nemzeti szinház.) Képes árjegyzék dijtalan.

Vidéki megrendelésekre nagy figyelmet forditok.

Kiadó üzlethelyiség.

Kossuth-utcza 1. szám alatt a jelenlegi Császár Pál-féle kenyérüzlet kiadó. — Értekezhetni az ugyanott lakó **Kern Adolf** tulajdonossal az emeleten.

Saját termésü boreladás.

Alólirott tisztelettel értesitem a nagyérdemü közönséget, miszerint ez idei saját termésü valódi almágyi tiszta kezelésü és kiváló jó minőségü uj boraimnak pecsételt üvegekben és hordónkénti elárusitását megkezdtem. — Tekintettel az ezidei jobb szüretre, az árakat lehetőleg leszállitottam.

1 literes üveg valódi almágyi uj bor . . . 30 kr.
1 literes üveg valódi almágyi ó-bor . 30 és 45 kr.
Üvegre letét külön 5 kr.

Hordószámra 50 literen felül az ár ugy helyben, mint vidékre, literenként fogyasztási adó nélkül 5 kr.-ral olcsóbb. A hordók beszerzési áron számittatnak, tisztán s jó karban, 1 hó letelte után ugyanolyan árban helybe szállitva, visszavétetnek. — Rimaszombat, 1908. november hó 29.

Benyó Béla, almágyi szőlőbirtokos és bortermelő.

5—*

Eladó házak.

Rimaszombatban, a Jánosi-u. 4. szám alatti egyemeletes ház, melyben 25 év óta virágzó kávéház van, az ugyanezen telken lévő, a **Szijjártó-utcza** szintén egyemeletes házzal a hozzátartozó nyári mulató és jégverennel szabad kézből eladó.

Eladó továbbá a **Jánosi-utcza 37. szám** alatti két lakóház, a hol az egyikben van 4 szoba, előszoba, konyha és éléskamra, a ház alatt több pincze.

A másikban van három szoba és konyha tágas udvar és kert.

Érdeklődők forduljanak **dr. Törköly József** urhoz. 2—3

Özv. HOLLÓSY JÓZSEFNÉ

legrégibb

temetkező vállalata

Rimaszombatban,

Losonczi-u. 21. sz. a. saját házában.

Tisztelettel hozom a nagyérdemü helybeli és vidéki közönségnek szives tudomására, hogy **butorüzletemet teljesen feloszlattam,**

temetkezési vállalatomat

azonban **kibővitve** tovább folytatom.

Hosszu időn át szerzett tapasztalatom biztositékot nyujt minden, a temetkezés elrendezése körül szükséglendő összes ügyeknek gyors és pontos kivitelére.

Vidéken történő temetések elrendezését ezután is a legnagyobb készséggel elrendezem.

Szemfedél, koporsó és **sírkoszorúk** s az összes temetkezési kellékekből nagy raktárt tartok.

Teljes tisztelettel: **Özv. Hollósy Józsefné.**

Dr. VAJDA GÉZA szemorvos szemgyógyintézete

Miskolczon, a „sanatorium és vizgyógyintézet" felső épületében. — Telephon 221.

Rendelés hétköznap délelőtt 11 órakor és délután 3 órakor.

Vadászok figyelmébe!

Élelmi czikk gyanánt szolgáló mindennemü vadat megvesz s ez irányban bővebb felvilágositást készségesen nyujt **Szabó István** mészáros és hentesmester Rimaszombatban.

Szálloda Erdélyben.

Szálloda kávéház és étteremmel, nagy tánczterem, kert és istállókkal stb. megye székhelyén 3000 forintért azonnal átadó. — **Czim:** e lap kiadóhivatalában megtudható. 4—4

Faeladási hirdetmény.

Jólsva rt. város a tulajdonát képező erdő szparina és kövipataki dülőben lévő ez évi vágásaiból kikerülő s cirka 900 mt³ kitevő tölgyszálfát **1909. évi januárius hó 25-én d. e. 9 órakor** irásbeli zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános szóbeli árverésen a városháztanácstermében eladja.

Az ajánlatok külön a szparinai és külön a kövipataki vágásokba a következő osztályokra adandók be:

I. —19 cm. középátmérőig.
II. 20—29 cm. középátmérőig.
III. 30—39 cm. középátmérőig.
IV. 40— cm. középátmérőig.

Bánatpénz mindkét vágásra 1000—1000 korona.

A kellő bánatpénzzel ellátott zárt irásbeli ajánlatok az árverést megelőzőleg az árverelő bizottság elnökének átadandók.

Utó- és elkésetten beadott ajánlatok figyelembe nem vétetnek.

A részletes árverési és szerződési feltételek az árverés megkezdése előtt felolvastatni fognak s addig a városi erdő hivatalnál megtekinthetők.

Jólsván, 1908. deczember hó 18-án,

1—2. **Basilidesz,** polgármester.

Benkó János

Gömörvármegye legrégibb és legnagyobb butortelepe,

valamint **temetkezési vállalata**

Rimaszombat, Kossuth-u. és Kmetty-utcza sarok.

Ajánlja óriási készlettel biró butortelepét a n. é. közönség jóakaratu figyelmébe; divatos nappali és hálószoba berendezések, menyasszonyi kelengye és egyéb más butorzatok a legnagyobb választékban mérsékelt áron kaphatók.

Temetkezési vállalatom szintén ajánlom a n. é. közönség figyelmébe. Ajánlkozom bárminő egyszerü temetéstől a legdiszesebb temetéseknek a teljes elrendezéséig.

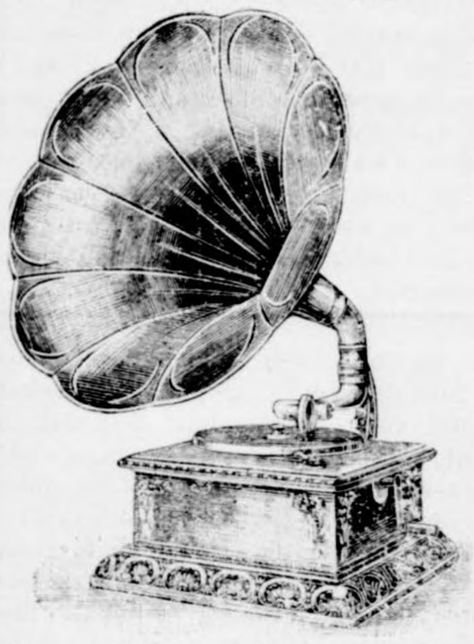

Üzletemmel kapcsolatban igen nagy és választékos raktárt tartok fenn a legujabb szerkezetü és legkitünőbb zenélő és beszélő **gramofonokból** és a hozzávaló mindenféle egy és kétoldalas **gramofon-lemezekből** Gramofonjaim a technika legujabb vivmányai; a lemezek pedig a leghiresebb művészek és zeneszerzők énekeit és zenealkotásait foglalják magukban.

Ezen, ma már általános közkedveltségnek örvendő zeneeszközök igen alkalmasak karácsonyi és ujévi ajándékul, a melyből raktáramban nagy választék van és azok jutányos áron, sőt részletfizetésre is megszerezhető.

A n. é. közönség figyelmét tisztelettel hivom fel üzletemre és kérem jóakaratu pártfogását.

Rimaszombat, 1908. november hó.

Özv. Benkó Jánosné, tulajdonos.

5—*

A t. utazó közönséghez!

Rimaszombatban, a „TOMPA"-szállodában

egy szoba fütés, világitással és egy ágygyal 2 kor.; ugyanez két ágygyal 4 korona. Hónapos szobák kaphatók megegyezés szerint teljes ellátással is.

Elfogad **havi előfizetőket** benti és kinti étkezésre.

Ajánlja továbbá kitünő minőségü **szentendrei** és **ajnácskői** uj borait, literenként 32 krajczárért.

Naponta friss csapolásu **maláta-sör,** egy pohár 10 kr.

Szives pártfogását kéri az utazó és szórakozni kivánó közönségtől:

3—* **GEDE ISTVÁN,** vendéglős.

Rimaszombat, 1908. Nyomatott **Rábely Miklós** könyvnyomdájában.